

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

ДОКЛАД
за първо гласуване

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	<u>853-03-84</u>
Дата	<u>13</u> / <u>11</u> / 201 <u>8</u> г.

16¹⁵ / 11/18

Относно: законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 854–01-76, внесен от Цвета Вълчева Караянчева и група народни представители на 24.10.2018 г.

На свое заседание, проведено на 8 ноември 2018 г., Комисията по правни въпроси обсъди законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 854–01-76, внесен от Цвета Вълчева Караянчева и група народни представители на 24.10.2018 г.

На заседанието присъстваха: председателят на Народното събрание – г-жа Цвета Караянчева; от Министерството на правосъдието – г-жа Цецка Чачева – министър, г-жа Десислава Ахладова – заместник-министър, г-н Евгени Стоянов – заместник-министър и г-н Александър Стефанов – държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“; от Посолството на Великобритания в България – г-н Том Хайнс – ръководител на политическия отдел и г-жа Петя Христова – съветник; от Уницеф България – Любомир Крилчев; от Фондация „Български адвокати за правата на човека – г-жа Йорданка Бекирска – изпълнителен директор; от Сдружение „Българска асоциация на университетските жени“ – г-жа Ралица Мухарска; от Фондация „Асоциация Анимус“ – г-жа Катя Кръстанова; от Фондация „П.У.Л.С.“ – г-жа Мариана Евтимова; от Сдружение „Алианс за защита от насилие, основано на пола“ – г-жа Елена Кръстева; от Фондация „Български център за джендър изследвания“ – г-жа Даниела Горбунова и г-жа Албена Койчева; от Сдружение „В името на децата на България“ – г-н Явор Виденов и г-н Димитър Генов; от Фондация „Защита правата на децата“ – г-н Йордан Тодоров – председател; от „Асоциация на бащите в България“ – г-н Николай Николов и г-жа Денка Иванова; от движение „Защита на гражданите и държавата“ – г-жа Мадлен Кирчева и от Фондация „Ресурсен център Билитис“ – г-н Пол Найденов – съпредседател.

От името на вносителите, законопроектът беше представен от г-жа Цвета Караянчева, която посочи личната си ангажираност и съпричастност към него, като отбеляза, че законопроектът е свързан с необходимостта да се гарантира всеобхватна наказателноправна защита от всякакви актове на насилие, включително домашно насилие. Председателят на Народното събрание подчерта, че един строг и категоричен Наказателен кодекс би дал ясен сигнал към жертвите, към безучастните свидетели и към

потенциалните извършители, че подобни престъпления никога повече няма да остават ненаказани.

С проекта се допълват квалифицираните състави на убийството и телесните повреди с цел инкриминиране на всички форми на домашно насилие, които ескалират до посегателство срещу живота или здравето на лицата.

Министърът на правосъдието допълни, че подкрепя промените в Наказателния кодекс, тъй като те са насочени към по-ефективна превенция и противодействие на различните форми на насилие. Предлага се извършването на съответните деяния в условията на домашно насилие да се въздига като квалифициращи признаци в системата на редица престъпни посегателства – подпомагането и склоняването на друго лице към самоубийство, отвлечането, противозаконното лишаване от свобода, принудата, закана с престъпление.

Г-жа Цачева отбеляза, че с чл. 144а, ал. 1 от проекта се предлага криминализирането на психическо насилие, от което са настъпили вредни последици за пострадалия. Предвижда се системното упражняване на психическо насилие да се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация, а в случаите, когато престъплението е извършено в условията на домашно насилие, се предлага наказанието да е лишаване от свобода до пет години. Въвежда се и инкриминиране на всички форми на системно преследване в чл. 144а, ал. 2 от НК. Предлага се да се наказва с лишаване от свобода до една година или с пробация онзи, който системно преследва друго лице с цел да възбуди у него страх за безопасността му или тази на негови близки, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление.

Със законопроекта се предлага промяна в характера на някои престъпления, свързани с насилие, от такива, които се преследват по тъжба на пострадалия, в такива, които са от общ характер. Касае се за всички случаи на умишлено причиняване на средна или тежка телесна повреда. С промяната на чл. 161, ал. 1 от НК, всички форми на домашно насилие, водещи до по-сериозно засягане на телесната неприкосновеност, ще се преследват *ex officio*, което е съществен елемент от осигуряването на правосъдие за жертвите на домашно насилие, като се гарантира техния достъп до съд.

С промяната на чл. 177 и чл. 190 от НК се цели осигуряване на ефективна закрила за потенциалните жертви на принудителни бракове, които може да бъдат задължени от техните семейства да напуснат страната на пребиваване, за да встъпят в брак в страната, от която произхожда тяхното семейство.

Предлага се създаването на квалифициран състав на престъплението по чл. 296 НК при неизпълнение на съдебно решение или на заповед за защита от домашно насилие или Европейска заповед за защита.

Със законопроекта се предвиждат промени в Наказателно-процесуалния кодекс и в Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, които предвиждат незабавно информиране на пострадалия със специфични нужди от защита в случаите, когато задържаният извършител на насилието избяга или бъде пуснат на свобода временно или окончателно.

По законопроекта е постъпило положително становище от Министерство на правосъдието.

Представители на неправителствените организации отбелязаха необходимостта от дефиниране на домашното насилие и предложиха да се разшири кръга от лица, които биха могли да попаднат в тази хипотеза, включително да се уточни, че жертви на домашно насилие са не само брачни партньори, но и хора, намиращи се във фактическо съжителство. Предложи се в законопроекта да бъдат предвидени и мерки за незабавна защита, каквито разпоредби има в Закона за защита от домашното насилие. Посочи се, че като причина за домашно насилие може да бъде и отказът на единия родител да изпълни съдебно решение за режима за контакт с детето. От Сдружение „В името на децата на България“ считат, че е необходимо в НК да се инкриминира като вид психическо насилие принудителното отчуждение на детето от единия родител.

В дискусиата взеха участие народните представители Данаил Кирилов, Крум Зарков, Валери Жаблянов, Симеон Найденов, Димитър Стоянов и Христиан Митев.

Народните представители изразиха подкрепата си за законопроекта, като се обединиха около становището, че е необходимо да се предприемат мерки за закрила на жертвите на домашно насилие. Те отбелязаха че има необходимост от прецизиране на определени разпоредби между първо и второ гласуване.

В резултат на проведеното обсъждане, Комисията по правни въпроси единодушно с 15 гласа „за“, 0 гласа „против“ и 0 гласа „въздържал се“, предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 854-01-76, внесен от Цвета Вълчева Караянчева и група народни представители на 24.10.2018 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ:**

ДАНАИЛ КИРИЛОВ